5. Jézus testvérei

1. *Említések*

Mk 6,3; Mk 3,31-32; Mt 12,46; 13,55-56a

„Nem az ács ez, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon fivére? S ugye nővérei is itt élnek közöttünk?” (Mk 6,3)

„Nem az ácsnak a fia? Nem Mária az anyja, nem Jakab, József, Simon és Júdás a fivérei? S nővérei nem mind itt élnek köztünk?” (Mt 13,55-56a)

Ezekben szerepel a görög szó: ho adelfosz = fiútestvér, fivér.

A „hagyományos” értelmezés igyekszik ezt retusálni, unokatestvérnek mondani. Varga Zsigmond dr. határozottan állást foglal: mindezen helyeken Jézus édestestvéreiről, tehát vele egy anyától származó fiútestvéreiről van szó. S ugyanez áll a nőtestvéreire is (hé adelfé = leánytestvér, nővér).[1]

„Amikor anyja és testvéreii odaértek, kint maradtak, beküldtek érte és hívatták. Sokan ültek körülötte, szóltak neki: »Anyád és testvéreid kint vannak, és keresnek.« Így válaszolt: »Ki az én anyám és kik az én testvéreim?« Aztán végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön, s csak ennyit mondott: »Ezek az én anyám és testvéreim! Aki teljesíti az Isten akaratát, az az én testvérem, nővérem és anyám.«” (Mk 3,31-35)

„Asszonyok is álltak ott, és messziről nézték, mi történik. Köztük volt Mária Magdolna, Mária, az ifjabb Jakab és József anyja és Szalome. Ezek már Galileában is vele tartottak és a szolgálatára voltak. Rajtuk kívül még többen is jelen voltak, akik vele együtt mentek fel Jeruzsálembe.” (Mk 15,40-41)

„Amíg beszélt a néphez, megálltak kint anyja és testvérei, s beszélni akartak vele. Valaki szólt neki: *»Anyád és testvéreid kint állnak és beszélni szeretnének veled.« De ő megkérdezte azt, aki szólt neki: »Ki az anyám s kik a testvéreim?« Aztán kitárta tanítványai felé karját, s így szólt: »Ezek az anyám és testvéreim! Aki teljesíti mennyei Atyám akaratát, az nekem mind testvérem, nővérem és anyám.«"*(Mt 12,46-50)

„Eljöttek anyja és testvérei, de a tömegen nem tudtak áthatolni. Ezért szóltak neki: »Kinn állnak anyád és testvéreid, s látni szeretnének.« De ő ezt mondta nekik: »Azok az anyám és a testvéreim, akik hallgatják és tetté is váltják az Isten szavát.«"(Lk 8,19-22)

[1] Dr. Varga Zsigmond J. teol. prof.: Újszövetségi görög-magyar szótár. Kálvin Kiadó, Bp. 1996. 14.

„Aztán lement anyjával, testvéreivel és tanítványaival Kafarnaumba, de csak néhány napig maradtak ott." (Jn 2,12)

„Közeledett a zsidók ünnepe, a sátoros ünnep. Ezért testvérei így szóltak hozzá: »Kelj útra, és menj el Júdeába, hogy tanítványaid is lássák tetteidet. Hisz senki sem működik titokban, ha azt akarja, hogy tudomást szerezzenek róla. Ha képes vagy ilyenekre, akkor lépj a világ színe elé.« Testvérei sem hittek ugyanis benne. Jézus ezt válaszolta nekik: »Nekem még nem érkezett el az időm, de nektek mindig megfelelő az idő. Titeket nem gyűlölhet a világ, de engem gyűlöl, mert bizonyítom, hogy gonoszak a tetteik. Menjetek hát föl az ünnepre, én azonban nem megyek föl erre az ünnepre, mert még nem telt be az időm.« Ezt mondta nekik, s ott maradt Galileában. De azután, hogy testvérei fölmentek az ünnepre, őmaga is fölment, csak nem nyilvánosan, hanem titokban." (Jn 7,2-10)

„Jézus keresztje alatt ott állt anyja, anyjának nővére, Mária, aki Kleofás felesége volt és Mária Magdolna. Amikor Jézus látta, hogy ott áll az anyja és szeretett tanítványa, így szólt anyjához: »Asszony, nézd, a fiad!« Aztán a tanítványhoz fordult: »Nézd, az anyád!« Attól az órától fogva házába fogadta a tanítvány." (Jn 9,25-27)

„Mindannyian egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt." (ApCsel 1,14)

*„**Jézus testvérei**, az Úr testvérei, rokonai: a mai szóhasználat szerint Jézus unokatestvérei. - Az ÚSz 7 különböző összefüggésben említi ~t (Mk 3,31-35; Mk 6,3; Jn 2,12; 7,3; ApCsel 1,14; Gal 1,19; 1Kor 9,5). Egyes atyák (Alexandriai Kelemen, Órigenész, Efrém stb.) és a K-i egyh-ban ma is sokfelé úgy magyarázzák, hogy ~ alatt József első házasságából való gyermekeit kell értenünk. E nézet a tört-ileg értéktelen →Jakab ősevangéliumból merít, s nincs összhangban Mt 1-2-vel és Lk 1-2-vel. A nem kat. egzegéták majdnem kivétel nélkül József és Mária gyermekeire gondolnak, akik Jézus után születtek. Az ÚSz-ből és Hegeszipposz írásaiból kitűnik, hogy unokatestvérekről, rokonokról van szó. Nem gondolhatunk fiatalabb testvérekre; Mária részvétele a húsvéti zarándoklaton a 12 éves Jézussal nem lenne magyarázható, ha még kisebb gyermekeit kellett volna gondozni."* (Magyar Katolikus Lexikon.)

Mivel Máté és Lukács gyermekség-evangéliumának történeti értéke – a matematikából kölcsönzött kifejezéssel élve – tart a nullához, ezzel érvelni komolytalan.

„Egyesek állítják, hogy Jézusnak testvérei vannak, abból a tradícióból tudván ezt, melyet a Péter szerinti evangéliumnak tulajdonítanak, vagy Jakab könyvének,

ezek József első házasságából származó fiai, mielőtt ő még Máriát elvette volna feleségül."[2]

„Az Üdvözítő hetven tanítványa közül többre is ráakadhatsz, ha jól megfigyeled, amint Pál arról tanúskodik, hogy a halottak közül való feltámadása után először Kéfásnak jelent meg, aztán a tizenkettőnek, ezek után pedig egyszerre több mint ötszáz testvérnek, akik közül egyesekről azt állítja, hogy már elhunytak, mások viszont még éltek abban az időben, amikor ő ezt írta. Aztán azt mondja, hogy megjelent Jakabnak, aki szintén egyike volt azoknak, akiket az Üdvözítő testvéreinek tartottak."[3]

„A kovásztalanok utolsó napja volt, és sokan jöttek, akik hazatérőben voltak az ünnep befejeztével. Mi pedig, az Úr tizenkét tanítványa sírtunk és szomorkodtunk s mindegyik otthonába tért szomorúan a történtek miatt. Én pedig, Simon Péter, testvéremmel, Andrással vettük hálóinkat és elmentünk a tengerre, és velünk volt Lévi, Alfeus fia…"[4]

„Kelemen úgy látszik csak két Jakabot ismer: az Igazat és János testvérét. Tehát az igazat azonosítja Alfeus fiával, akit az evangéliumok a tizenkettő egyikeként említenek. Másutt az Igazat József fiának mondja."[5]

„Akkor aztán Jakab, akit az Úr testvérének mondanak – mert őt is József gyermekének hívták, Krisztusnak pedig apja József, kinek szűz menyasszonya még egybekelésük előtt úgy találtatott, hogy méhében fogant a Szentlélektől, amint a Szentírás tanítja – tehát ugyanez a Jakab, akit a régiek erényessége iránti tiszteletből »igaz« melléknévvel is illettek, elsőként foglalta el a jeruzsálemi egyház püspöki székét, amint mondják… Kelemen a »Vázlatok« című művének hetedik könyvében… ezt mondja róla: »…Két Jakab is volt: az egyik az igaz, akit a templom párkányáról dobtak le és egy ványolófával vertek agyon, a másik pedig, akit lefejeztek.«"[6]

„Néhány érdekesebb eseményről is írt Hegeszipposz Emlékezéseiben, többek között Jakab, »az Úr testvére« jeruzsálemi vértanúságáról, Jézus rokonainak találkozásáról Domitianus császárral. Domitianus, mivel a dávidi származékokban lázadó vezéreket sejtett, felkutatta ügynökei révén Jézus testvérének, Júdásnak unokáit, akiket Rómába hozatott. Ezek földművesek voltak. Amikor a császár meglátta kérges tenyerüket, minden gyanúja eloszlott, és visszaengedte őket Palesztinába."[7]

---

[2] Péter evangéliuma. In: Apokrifek. Szt. I. Társ. Bp., 1980. 263.
[3] Euszebiosz egyháztörténete. Szt. I. Társ. Bp. 1983. 49-50.
[4] Péter evangéliumi töredékei. In: Apokrifek. 268.
[5] Euszebiosz: i. m. 451.
[6] Euszebiosz: i. m. 57.
[7] Vanyó László: Az ókeresztény egyház és irodalma. Szt. I. Társ. Bp. 1980. 289.

„Azt mondják, hogy Jakab halála és Jeruzsálemnek hamarosan rákövetkező bevétele után az Úrnak addig még életben maradt apostolai és tanítványai mindenünnen összejöttek egy helyre az Úr test szerinti rokonaival együtt (ugyanis közülük is többen éltek még), és mindnyájan együtt megtanácskozták, kit kell méltónak ítélni rá, hogy Jakab utódja legyen. És mindnyájan egy akarattal Simeont, annak a Kleofásnak a fiát vélték az ottani egyház trónjára méltónak, akiről az evangélium is beszél. Ő, mint mondják, az Üdvözítő unokatestvére volt (Hégészipposz ugyanis azt mondja, hogy Kleofás József testvére volt).”[8] [9]

„Hégészipposz …kifejti: »Miután az igaz Jakab vértanúságot szenvedett, mint az Úr, ugyanazért a tanításért, nagybátyjának fiát, Simeont, Kleofás fiát tették meg püspökké, akit mindenki javasolt, mert az Úr második unokatestvére volt.«”[10]

„Nero és Domitianus után, annak az uralkodása alatt, akinek az idejét most vizsgáljuk, részben a városokban is üldözés tört ki a hagyomány szerint ellenünk, melynek oka a nép felkelése volt. Az a hír járja, hogy ennek az üldözésnek a során Simeon, Kleofás fia, akiről már elmondtam, hogy a jeruzsálemi egyház második püspöke volt, vértanúhalállal fejezte be életét. Erről is az a Hégészipposz tanúskodik, akit már korábban többször idéztem. Ő amikor beszámol bizonyos eretnekekről, magyarázatképp hozzáfűzi, hogy ezek ugyanebben az időben bevádolták Simeont…
A legjobb azonban, ha az írót hallgatjuk meg, aki szó szerint így számol be erről: »Biztos, hogy ezek közül az eretnekek közül vádolták be néhányan Simeont, Kleofás fiát, hogy Dávid leszármazottja és keresztény, és így vártanúhalált halt százhúszéves korában Traianus Caesar és Atticus konzul idején.«… Számítások alapján azt mondhatná valaki, hogy Simeon is saját szemével látta és saját fülével hallotta az Urat, amiről életének hosszúsága és az is tanúskodik, hogy az evangéliumok megemlékeznek Máriáról, annak a Kleofásnak a feleségéről, akinek Simeon a fia volt, amiről már korábban is esett szó. Ugyanez az író azt mondja, hogy az Üdvözítő egyik testvérének tartott, Júdás nevű férfinak más leszármazottai is életben maradtak Traianus uralkodásáig azután, hogy Domitianus előtt bizonyságot tettek Krisztusba vetett hitükről, amint erről már korábban beszámoltam. Ezt írja: »Eljöttek tehát és az egész egyházat kormányozták mint tanúságtevők és az Úr rokonai, és mivel szilárd béke uralkodott az egész egyházban, egészen Traianus Caesarig maradtak. Ekkor az Úr nagybátyjának fiát, az előbb említett Simeont, Kleofás fiát feljelentették az eretnekek, és őt is ugyanazon ok miatt ítélték el Atticus konzulsága idején…«”[11] [12]

---

[8] Euszebiosz: i. m. 112.
[9] Kleofás valószínűleg = Alfeus.
[10] Euszebiosz: i. m. 176.
[11] Euszebiosz: i. m. 131-2.
[12] Simeon = Simon.

„Bár Mária életen át tartó szűzessége katolikus dogma, lényegében vitathatatlan, hogy Jézusnak voltak testvérei. Ez olyan tény, amelyet az evangéliumok és Pál levelei többször megerősítenek.[13] Még Josephus is hivatkozik Jézus testvérére, Jakabra, aki Jézus halála után a korai keresztény egyház fontos vezetője lett. Nincs észszerű érv azzal a megjegyzéssel szemben, hogy Jézus nagycsaládba nőtt fel, és legalább négy fivére volt – az evangéliumok szerint Jakab, József, Simon és Júdás –, valamint ismeretlen számú lánytestvére, akiket ugyan említenek az evangéliumok, de sajnos nem nevezik meg őket.”[14]

„Jézus (a név a Jósua [Józsué, Józsue, Jósuá, Józsua] tulajdonképpen Jehosua, «Isten segítsége» névforma rövidített alakja) József és Mária legidősebb fia; volt négy öccse: Jakab, Joszész [Józsé, József], Júdás és Simon, valamint több huga is (Márk 6,3). Szülei a galileai Názáreth [Názáret] városában éltek. Jézus ott töltötte élete nagyobb részét, valószínűleg ott is született, habár Máté és Lukács Betlehemből származtatja, hogy ezzel beteljesedjék a prófécia (Mikeás 5,2), amely szerint a messiás Betlehemből jön majd világra.”[15]

2. *Vizsgálat (Bulányi elemzését is felhasználva[16]):*

Újszövetségi hivatkozások:

1. Mk 2,14: [14]Ahogy a vámnál elhaladt, látta, hogy ott ül Lévi, Alfeus fia. Így szólt hozzá: „Kövess engem!” Az felállt és követte.
2. Mk 3,16-19: [16]Ezt a tizenkettőt rendelte: Simont, akinek a Péter nevet adta, [17]Jakabot, Zebedeus fiát, Jánost, Jakab testvérét, ezeket elnevezte Boanergesznek, vagyis a mennydörgés fiainak, [18]Andrást, Fülöpöt, Bertalant, Mátét, Tamást, Jakabot, Alfeus fiát, Tádét, a kánai Simont [19]és az iskarióti Júdást, aki később elárulta.
3. Mk 3,31-32: [31]Amikor anyja és testvérei odaértek, kint maradtak, beküldtek érte és hívatták. [32]Sokan ültek körülötte, szóltak neki: „Anyád és testvéreid kint vannak, és keresnek.”
4. Mk 6,3: Nem az ács ez, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon fivére? S ugye nővérei is itt élnek közöttünk?
5. Mk 15,40-41: [40]Asszonyok is álltak ott, és messziről nézték, mi történik. Köztük volt Mária Magdolna, Mária, az ifjabb Jakab és József anyja és Szalome. [41]Ezek már Galileában is vele tartottak és a szolgálatára voltak. Rajtuk kívül még többen is jelen voltak, akik vele együtt mentek fel Jeruzsálembe.

---

[13] Pl. 1Kor 9,5; Gal 1,19

[14] Reza Aslan: A zelóta. Scolar Bp. 2014. 66-7.

[15] Helmuthj von Glasenapp: Az öt világvallás. Gondolat Bp. 1981. 250.

[16] Bulányi György: Három Jakab volt vagy csak kettő? In: Sarlós boldogasszonyi napló. 2008. július. 16-18. A szerző (1919-2010) a Bokor alapítója és meghatározó személyisége, mindannyiunk Gyurka bácsija volt.

6. Mk 15,47: [47]Mária Magdolna és Mária, József anyja pedig látták, hogy hová temette.
7. Mk 16,1: [1]Amikor elmúlt a szombat, Mária Magdolna, Mária, Jakab anyja, és Szalome illatszereket vásároltak, s elmentek, hogy bebalzsamozzák.
8. Mt 10,2-4: [2]A tizenkét apostol neve a következő: Az első Simon, más néven Péter, aztán testvére András, Zebedeus fia, Jakab és testvére János, [3]Fülöp és Bertalan, Tamás és Máté, a vámos, Jakab, Alfeus fia és Tádé, [4]a kánai Simon és a karióti Júdás, aki később árulója lett.
9. Mt 12,46-47: [46]Amíg beszélt a néphez, megálltak kint anyja és testvérei, s beszélni akartak vele. [47]Valaki szólt neki: „Anyád és testvéreid kint állnak és beszélni szeretnének veled.”
10. Mt 13,55-56a: Nem az ácsnak a fia? Nem Mária az anyja, nem Jakab, József, Simon és Júdás a fivérei? S nővérei nem mind itt élnek köztünk?
11. Mt 27,55-56: [55]Messziről több asszony figyelte, mi történik; olyanok, akik Galileából eddig kísérték, és gondoskodtak róla. [56]Köztük volt Mária Magdolna, Mária, Jakab és József anyja és Zebedeus fiainak az anyja.
12. Mt 27,61: [61]Mária Magdolna és a másik Mária ott maradtak, leültek a sírral szemben.
13. Mt 28,1: [1]Szombat elmúltával, a hét első napjának hajnalán a magdalai Mária és a másik Mária elment, hogy megnézze a sírt.
14. Lk 6,13-16: [13]Amikor megvirradt, odahívta magához tanítványait, és kiválasztott közülük tizenkettőt, s apostoloknak nevezte őket: [14]Simont, akit Péternek hívott, testvérét, Andrást, Jakabot és Jánost, Fülöpöt és Bertalant, [15]Mátét és Tamást, Alfeus fiát, Jakabot és a Zélótának nevezett Simont, [16]aztán Júdást, Jakab testvérét, és a karióti Júdást, aki később árulója lett.
15. Lk 23,49: [49]Jézus ismerősei pedig, köztük az asszonyok is, akik Galileából kísérték, távolabb állva látták mindezt.
16. Lk 23,55-56: [55]A Galileából érkezett asszonyok is elmentek és megnézték a sírt, hogyan helyezték el benne a holttestet. [56]Hazatérőben illatszereket és keneteket vásároltak, a szombatot meg a parancs szerint nyugalomban töltötték.
17. Lk 24,1: [1]A hét első napján kora hajnalban kimentek a sírhoz, s magukkal vitték az előkészített illatszereket is.
18. Lk 24,10-11: [10]Mária Magdolna, Johanna és Jakab anyja, Mária, s néhány más asszony hozta a hírt, aki még velük volt, az apostoloknak, [11]de azok üres fecsegésnek tartották, és nem hittek nekik

19. Jn 19,25: [25]Jézus keresztje alatt ott állt anyja, anyjának nővére, Mária, aki Kleofás felesége volt és Mária Magdolna.
20. Jn 20,1: [1]A hét első napján, kora reggel, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kiment a sírhoz.
21. Jn 20,11: [11]Mária ott állt a sír előtt és sírt. Amint így sírdogált, egyszer csak benézett a sírba.
22. ApCsel 1,13-14: [13]Amint megérkeztek, fölmentek az emeleti terembe, ahol együtt szoktak lenni: Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Alfeus fia, Jakab, a buzgó Simon és Jakab testvére, Júdás. [14]Mindannyian egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt
23. ApCsel 12,1-2: [1]Ebben az időben Heródes király elfogatta az egyház néhány tagját, hogy ártson nekik. [2]János testvérét, Jakabot karddal kivégeztette.
24. ApCsel 12,12: [12]Mihelyt feleszmélt, elment Máriának, a Márknak nevezett János anyjának a házába, ahol sokan voltak együtt és imádkoztak.
25. ApCsel 12,17: A börtönből történt csodás szabadulásának elbeszélése után mondja Péter: Adjatok mindent tudtul Jakabnak és a testvéreknek!
26. ApCsel 15,13: Amikor befejezték a beszámolót, Jakab vette át a szót:
27. ApCsel 21,18: Másnap Pál velünk együtt ellátogatott Jakabhoz.
28. 1Kor 15,7: Jézus azután Jakabnak jelent meg, majd az összes apostolnak.
29. Gal 1,19: Más apostolt nem is láttam, csak Jakabot, az Úr testvérét.
30. Gal 2,9: Amikor Jakab, Kéfás és János, akiket oszlopoknak tekintettek, fölismerték az osztályrészemül jutott kegyelmet…
31. Gal 2,12: Mielőtt ugyanis néhányan átjöttek volna Jakabtól,…
32. Jak 1,1: Jakab, Istennek és Urunknak, Jézus Krisztusnak szolgája
33. Júd 1,1: Júdás, Jézus Krisztusnak a szolgája, Jakabnak meg a testvére

Ezekből megtudtuk:

1. szerint: Alfeus az apja Lévinek, a tizenkettő egyikének, a vámszedőnek
2., 8., 14. és 22. szerint: Alfeus az apja a másik (nem Zebedeus fiának) Jakabnak, a tizenkettő egyikének
3. és 9. szerint: Jézusnak testvérei vannak
4. és 10. szerint: Jézusnak testvére Jakab, József, Júdás és Simon; nővérei is vannak
5. és 11. szerint: A Golgotán a jelenlévő asszonyok közül név szerint három van

említve: Mária Magdolna, Mária mint az ifjabb Jakab és József anyja és Szalóme (Zebedeus felesége).
Feltehetően a 4. és 5. szerinti Jakab és József ugyanazon személyek, akkor pedig fölöttébb furcsa, hogy Mária itt nem Jézus anyjaként említődik.

6. és 7. szerint: megismétlődik az előbbi probléma: Mária csak József anyjaként van említve
14. és 22. szerint: Alfeus az apja Jakabnak, Júdás (nem a karióti) pedig testvére Jakabnak
18. szerint: Mária Jakabnak az anyja
19. szerint: Jézus anyjának nővére szintén Mária volt, egyben Kleofás felesége
23. szerint: János testvére Jakab (nyilván Zebedeus fia)
29. szerint: Jakab Jézus testvére
33. szerint: Júdás Jakabnak a testvére

A föntiekből nagy valószínűséggel az alábbiak következnek:

- Mária, Jézus anyja először József felesége volt, ekkor született Jézus;
- József korai halála után Mária Alfeus felesége lett;
- Alfeusnak ez a második házassága volt;
- Alfeusnak az első házasságából született fia volt Lévi, a vámos;
- Mária és Alfeus házasságából született József, Jakab, Simon és Júdás, valamint több (meg nem nevezett) leány; így ők mindannyian Jézus féltestvérei voltak;
- Bulányi: „Mária első férje, József és Alfeus jó barátok lehettek. Ezért Alfeus az első gyermekének Mária férj-elődjének nevét adta, Józsefet.”;
- Jézus szűk tanítványi körében, a Tizenkettőben a rokonai nagy arányban képviseltették magukat: Lévi (másik nevén Máté) mint mostohatestvér, Jakab, Simon és Júdás mint féltestvérek.

Nehézség: Jézus anyja, Mária öt alkalommal nem Jézus, hanem testvéreinek anyjaként van említve.

A tizenkettes tanítványi körben két Jakab volt:

- az egyik Zebedeus fia, az idősebb Jakab, János testvére. Őt I. Heródes Agrippa zsidó király 41-42-ben vagy 44-ben lefejeztette.
- A másik, az ifjabb Jakab volt Jézus féltestvére, az első jeruzsálemi püspök. Nagy tekintélyű vezető, az igaz (caddik) nevet érdemelte ki. 62-ben vagy 69-ben halt vértanúhalált Jeruzsálemben.

Júdás apostol az ifjabb Jakab testvére volt, nem azonos az áruló Júdással. Máténál és Márknál Tádénak nevezik.

Simon apostolt (szintén az ifjabb Jakab testvére) Kánából származtatják, zelóta volt (Izrael függetlenségéért fanatikusan harcolni kész). Nem tévesztendő össze Péterrel (Simon – Péter – Kéfás).

Gondoljuk át még egyszer, könnyen el tudjuk-e fogadni Jézus rokonainak ilyen nagy számát a Tizenkettőben? Hogyan is történt a tanítványgyűjtés?

Mk: Simon (Péter), András, Jakab és János (Zebedeus-fiak) meghívása: Mk 1,16-20.
Lévi (Máté) meghívása: Mk 2,13-17.
Csak megnevezi a Tizenkettőt: Simon (Péter), Jakab és János (Zebedeus fiai, Boanergesznek, vagyis mennydörgés fiainak nevezte), András, Fülöp, Bertalan, Máté, Tamás, Jakab (Alfeus fia), Tádé, Simon (kánai) és Júdás (karióti, a későbbi áruló).

Mt: Simon (Péter), András, Jakab és János (Zebedeus-fiak) meghívása: Mt 4,18-22.
Máté meghívása: Mt 9,9-13.
Már csak megnevezi a Tizenkettőt: Mt 10,1-4. Simon (Péter), András (testvérek), Jakab és János (testvérek, Zebedeus fiai), Fülöp és Bertalan, Tamás és Máté (Lévi, a vámos), Jakab (Alfeus fia), Tádé (Júdás?), Simon (kánai) és Júdás (karióti, a későbbi áruló).

Lk: Nyoma sincs még Péter meghívásának, amikor náluk vendégeskedik (Lk 4,38-39). Lévi meghívása: Lk 5,27-32.
Már vannak tanítványai (többen!: Lk 5,30; 5,33; 6,1), pedig még csak Lévi meghívásáról tudunk.
A 12 tanítvány kiválasztása: Simon (Péter), András (testvérek), Jakab és János, Fülöp és Bertalan, Máté és Tamás, Jakab (Alfeus fia) és Simon (zelóta), Júdás (Jakab testvére) és Júdás (karióti, a későbbi áruló) (Lk 6,12-16).

Jn: Keresztelő János két tanítványának a figyelmét fölhívta Jézusra, s ezek követték őt. Egyikük András volt (a másik talán János), az előbbi a testvérét, Simont (Pétert) is elhívta (Jn 1,35-42). Jézus másnap találkozott Fülöppel, akit szintén meghívott. Fülöp, András és Péter Betszaidából valók voltak (Jn 1,43-44). Fülöp találkozott Natanaellel, és elvitte Jézushoz (Jn 1,45-51). *„Natanael valószínűleg azonos azzal a Bertalannal, aki az apostolok között Fülöp után következik,…”*[17] Névsor nincs.

Ahogy látjuk, a tanítványok kiválasztásának és a körülményeknek a leírása eléggé hézagos. Nem látszik alapos ok a Jézus-rokonok részvételének esélye ellen.

2023. február

[17] Gál Ferenc dr. magyarázata János evangéliumához. In: Biblia. Szt. I. Társ. Bp., 1976. 1229.